בס"ד

גליון 33

# דעם רבינ'ס מעשיות

# ספורי מעשיות משנים קדמוניות
# מרבינו הקדוש רבי נחמן מברסלב זיע"א

# די מעשה מיט די בחינות
## באידיש

# מַעֲשֶׂה י"ג

## פוּן "דִי זִיבְּן בֶּעטְלֶערְס" (4)

**דֶער דְרִיטֶער טָאג - דֶער בֶּעטְלֶער דֶער כְּבַד פֶּה**

די סיפורי מעשיות וואס דער הייליגער רבי האט דערציילט זענען קודש קדשים, זיין כוונה איז געווען אונז צו אויפוועקן פון טיפן שלאף, אזוי ווי דער רבי האט געזאגט אז "די סיפורי מעשיות זענען מסוגל צו אויפוועקן פון שלאף.

דער הייליגער רבי האט געזאגט אז אין יעדע ווארט פון די הייליגע מעשיות זענען באהאלטן סודות התורה, און אפילו א פשוטער מענטש וואס וועט עס לערנען, קען ארויס נעמען פון דעם מוסר און התעוררות צו השם יתברך.

אִיבֶּערְגֶעאַרְבֶּעט דוּרְךְ **"מְכוֹן שָׁנִים קַדְמוֹנִיּוֹת"** – לוֹיטְן הַיינְטִיגְן אִידִישׁ – אָן צוּ פַאַרְעֶנְדֶערְן דֶעם רַבִּינְ'ס לָשׁוֹן / פּוּנְקְטְלִיךְ אִיבֶּערְגֶעקוּקְט פוּנֶעם עֶרְשְׁטְן דְרוּק שְׁנַת תקע"ו פוּן רַבִּי נָתָן זיע"א, אוּן פוּנֶעם צְוֵייטְן דְרוּק שְׁנַת תר"י פוּן זַיין תַּלְמִיד רַבִּי נַחְמָן מִטּוּלְטְשִׁין ז"ל / דִי אַיינְגֶערִינְגֶעלְטֶע ווערְטֶער () זֶענֶען עֶרְקְלֶערוּנְגֶען פוּן רַבִּי נָתָן זיע"א / דִי אַיינְגֶעקֶעסְטֶעלְטֶע ווערְטֶער [] זֶענֶען עֶרְקְלֶערוּנְגֶען פוּנֶעם 'סִפּוּרֵי־מַעֲשִׂיּוֹת' בִּלְשׁוֹן־הַקוֹדֶשׁ, אָדֶער אֵייגֶענֶע עֶרְקְלֶערוּנְגֶען [פַאר בַּאמֶערְקוּנְגֶען: 7631800@gmail.com]

## – פֶּרֶק ה –
## דְרִיטְן טָאג – דֶער בֶּעטְלֶער וָואס שְׁטַאמְלְט

**[אוֹת א]** דֶעם 'דְרִיטְן־טָאג', הָאבְּן זִיךְ 'חָתָן־כַּלָּה' ווִידֶער דֶערְמַאנְט – אוּן הָאבְּן גֶעווֵיינְט אוּן גֶעבֶּענְקְט: "ווִי נֶעמְט מֶען דָא דֶעם 'דְרִיטְן־בֶּעטְלֶער', וָואס עֶר אִיז גֶעוֶוען אַ 'כְּבַד־פֶּה'" (דְהַיְינוּ: עֶר הָאט גֶעשְׁטַאמְפְּלְט מִיט דֶעם מוֹיל) [גֶעשְׁטַאמְלְט – רֶעדְט נִישְׁט קְלָאר]!

דֶערְוַוייל! קוּמְט עֶר אַרַיין, אוּן זָאגְט: "אִיךְ בִּין דָא"! – אוּן אִיז זֵיי אַרוּמְגֶעפַאלְן! אוּן הָאט זֵיי גֶעקוּשְׁט! – אוּן עֶר הָאט זֵיי אוֹיךְ אַזוֹי גֶעזָאגְט כַּנַ"ל [ווִי אוֹיבְּנְדֶערְמַאנְט]: "פְרִיעֶר הָאבּ אִיךְ אַייךְ גֶעבֶּענְטְשְׁט, אַז אִיר זָאלְט זַיין אַזוֹי־ווִי אִיךְ! – הַיינְט שֶׁענְק אִיךְ אַייךְ 'דְרָשָׁה־גֶעשַׁאנְק', אַז אִיר זָאלְט זַיין אַזוֹי־ווִי אִיךְ!

אִיר מֵיינְט אִיךְ בִּין אַ 'כְּבַד־פֶּה' [שְׁטַאמְלֶער]! – אִיךְ בִּין גָאר קַיין 'כְּבַד־פֶּה' נִישְׁט! – נָאר דִי דִיבּוּרִים פוּן דֶער ווֶעלְט, וָואס זֵיי זֶענֶען נִישְׁט קַיין שְׁבָחִים [לוֹיבּ] צוּם אֵייבֶּערְשְׁטְן, הָאבְּן קַיין שְׁלֵימוּת נִישְׁט!

(כְּלוֹמַר: דֶערִיבֶּער הָאט עֶר אַ פָּנִים ווִי אַ 'כְּבַד־פֶּה', וָואס קֶען נִישְׁט רֶעדְן – וָוארְן עֶר ווִיל גָארְנִישְׁט רֶעדְן קַיין שׁוּם וָוארְט פוּן דֶער ווֶעלְט, וָואס סְ'אִיז נִישְׁט קַיין לוֹיבּ צוּ הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ! – וָוארְן דִי רֵייד וָואס [זֶענֶען] נִישְׁט קַיין לוֹיבּ צוּ הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ, הָאבְּן קַיין שְׁלֵימוּת נִישְׁט! – אִיבֶּערְדֶעם [צוּלִיבּ דֶעם] שְׁטַאמְפְּלְט [שְׁטַאמְלְט] עֶר אִין דִי רֵייד)!

אָבֶּער צוּם אֶמֶת, בִּין אִיךְ גָאר קַיין 'כְּבַד־פֶּה' [שְׁטַאמְלֶער] נִישְׁט! – אַדְרַבָּא! אִיךְ בִּין אַ 'מֵלִיץ' [פַּארְטֵיידִיגֶער], אוּן אַ 'דַבְּרָן', דְהַיְינוּ: אַ 'רֶעדֶער', זֵייעֶר אַ ווַאוּילֶער [ווַאוּנְדֶערְלִיכֶער], וָואס סְ'אִיז אַ ווִילְד חִידוּשׁ!

אוּן אִיךְ קֶען רֶעדְן 'חִידוֹת', אוּן 'שִׁירִים', אוּן 'לִידֶער', וָואס זֵיי זֶענֶען ווִילְדֶע חִידוּשִׁים! – וָואס אַז אִיךְ הֵייבּ אָן צוּ רֶעדְן מַיינֶע 'חִידוֹת', מִיט מַיינֶע 'שִׁירִים', מִיט מַיינֶע 'לִידֶער' – אִיז גָארְנִישְׁט פַארְהַאנְדְן קַיין שׁוּם נִבְרָא אִין דֶער ווֶעלְט, וָואס עֶר זָאל מִיךְ נִישְׁט ווֶעלְן הֶערְן!

(כְּלוֹמַר: סְ'נִישְׁט דָא קַיין שׁוּם בַּאשֶׁעפֶענִישׁ אִין דֶער ווֶעלְט, וָואס סְ'זָאל נִישְׁט ווֶעלְן הֶערְן זַיינֶע 'שִׁירִים' וְכוּ')! – אוּן סְ'אִיז אִין זֵיי דָא (דְהַיְינוּ: אִין דִי 'חִידוֹת' אוּן אִין דִי 'שִׁירִים' וָואס עֶר זָאגְט), 'כָּל־הַחָכְמוֹת'"!

"אוּן אִיךְ הָאבּ אַ 'הַסְכָּמָה' דֶערוֹיף, פוּן דֶעם 'גְרוֹיסְן־מַאן', וָואס עֶר הֵייסְט: "דֶער 'אֱמֶת'ְ'ר אִישׁ־חֶסֶד'"!

**[אוֹת ב]** וָוארְן אַמָאל זֶענֶען גֶעזֶעצְן אַלֶע חֲכָמִים! אוּן אִיטְלֶעכֶער הָאט זִיךְ בַּארִימְט מִיט זַיין חָכְמָה!

אֵיינֶער הָאט זִיךְ בַּארִימְט: "עֶר הָאט אַרוֹיסְגֶעבְּרַאכְט [אַרוֹיסְגֶעבְּרֶענְגְט] מִיט זַיין 'חָכְמָה' – 'אַייזְן'"! (דְהַיְינוּ: דָאס וָואס מֶען זָאל קֶענֶען מַאכְן 'אַייזְן' פוּן דֶער עֶרְד, דָאס הָאט עֶר אַרוֹיסְגֶעבְּרַאכְט אוֹיף דֶער ווֶעלְט!).

אוּן 'דֶער' הָאט זִיךְ בַּארִימְט: "עֶר הָאט אַרוֹיסְגֶעבְּרַאכְט – אַ אַנְדֶער מִין 'מַתֶּכֶת'"! (דְהַיְינוּ: אַ אַנֶדער מִין 'אַייזְנְוַוארְג', 'צִין' אָדֶער 'בְּלַיי' וְכוּ')!

אוּן 'דֶער' הָאט זִיךְ בַּארִימְט: "עֶר הָאט אַרוֹיסְגֶעבְּרַאכְט מִיט זַיין 'חָכְמָה' – 'זִילְבֶּער'"! – דָאס אִיז שׁוֹין חָשׁוּבֶער! (דְהַיְינוּ: דָאס וָואס מְ'קֶען מַאכְן זִילְבֶּער, דָאס הָאט עֶר אַרוֹיסְגֶעבְּרַאכְט)!

אוּן 'דֶער' הָאט זִיךְ בַּארִימְט: "עֶר הָאט אַרוֹיסְגֶעבְּרַאכְט – מְ'זָאל קֶענֶען מַאכְן 'גָאלְד'"!

אוּן 'דֶער' הָאט זִיךְ בַּארִימְט: "עֶר הָאט אַרוֹיסְגֶעבְּרַאכְט – 'כְּלֵי־מִלְחָמָה'"! (דְהַיְינוּ: דִי 'כֵּלִים' וָואס מְ'הַאלְט מִיט זֵיי 'מִלְחָמָה', דְהַיְנוּ 'בִּיקְסְן' אוּן 'הוּרְמַאטְעס' [פֵייעֶר־בִּיקְסְן], אוּן דֶעסְגְלַייכְן – דִי 'חָכְמָה' צוּ מַאכְן דִי 'כֵּלִים', דָאס הָאט עֶר אַרוֹיסְגֶעבְּרַאכְט)!

אוּן 'דֶער' הָאט זִיךְ בַּארִימְט: "עֶר קֶען מַאכְן דִי 'אַייזְנְוַוארְג', נִישְׁט פוּן דִי זַאכְן, וָואס זֵיי מַאכְן דֶערְפוּן דִי 'אַייזְנְוַוארְג'"!

אוּן 'דֶער' הָאט זִיךְ בַּארִימְט: "מִיט אַנְדֶערֶע חָכְמוֹת"! – וָוארְן סְ'אִיז פַארְהַאנְדְן כַּמָּה זַאכְן אוֹיף דֶער ווֶעלְט, וָואס מְ'הָאט אַרוֹיסְגֶעבְּרַאכְט דוּרְךְ 'חָכְמוֹת' – דְהַיְינוּ: 'סַאלִיטְרֶע' [אַייזְן מַאטְרִיאַל], אוּן 'פּוּלְוֶוער' [בָּאמְבֶּע מַאטְרִיאַל], אוּן דֶעסְגְלַייכְן!

הָאט זִיךְ אִיטְלֶעכֶער בַּארִימְט מִיט זַיין 'חָכְמָה'!

*

הָאט זִיךְ דָארְט אֵיינֶער אָנְגֶערוּפְן: "אִיךְ בִּין קְלוּגֶער פוּן אַייךְ, וָוארְן אִיךְ בִּין קְלוּג ווִי דֶער טָאג"! – הָאט מֶען דָארְט נִישְׁט פַארְשְׁטַאנֶען וָואס עֶר זָאגְט: "עֶר אִיז קְלוּג ווִי דֶער טָאג"?!

הָאט עֶר זִיךְ צוּ זֵיי אָנְגֶערוּפְן: "וָוארְן אַלֶע אַייעֶרֶע 'חָכְמוֹת', קֶען מֶען זֵיי צוּם אוֹיפְנֶעמֶען [צוּנוֹיפְנֶעמֶען], ווֶעט פוּן זֵיי מֶער נִישְׁט זַיין, נָאר אֵיין 'שָׁעָה'! – כָאטְשֶׁע אִיטְלֶעכֶע 'חָכְמָה' נֶעמְט זִיךְ פוּן אַ אַנְדֶערְן 'טָאג',

וֶועדְלִיג [לוֹיט] דִי ’בְּרִיאָה’ וָואס סְ’גֶעוֶוען אִין אִיטְלֶעכְן ’טָאג’ – וָוארְן אַלֶע ’חָכְמוֹת’ זֶענֶען זִיךְ ’הַרְכָּבוֹת’!

(דְהַיְינוּ: מְ’מִישְׁט צוּם אוֹיף [צוּנוֹיף] עֶטְלִיכֶע זַאכְן אִינְאֵיינֶעם, אוּן דֶערְפוּן מַאכְט מֶען דִי זַאךְ! – אִיבֶּערְדֶעם [צוּלִיבּ דֶעם] נֶעמְט זִיךְ אִיטְלֶעכֶע ’חָכְמָה’, פוּן דֶעם ’טָאג’, וָואס אִין דֶעם [יֶענֶעם] ’טָאג’ הָאט גָאט בַּאשַׁאפְן דִי זַאכְן, וָואס דֶערְפוּן נֶעמְט מֶען דִי ’מַאטֶערְיֶעס’ [מַאטְרִיאַלְן], אוּן מְ’מִישְׁט אוֹיס מִיט ’חָכְמָה’, אוּן מְ’מַאכְט דִי זַאךְ וָואס מְ’ווִיל מַאכְן, ’זִילְבֶּער’, אָדֶער ’קוּפֶּער’, אוּן דֶעסְטְגְלַייכְן)!

פוּנְדֶעסְטְוֶועגְן פָּארְט! קֶען מֶען מִיט ’חָכְמָה’, צוּם אוֹיפְנֶעמֶען [צוּנוֹיפְנֶעמֶען] אַלֶע אַייעֶרֶע ’חָכְמוֹת’! וֶועט פוּן זֵיי מֶער נִישְׁט זַיין, נָאר אֵיין ’שָׁעָה’! – אָבֶּער אִיךְ בִּין קְלוּג, וְוי אַ גַאנְצֶער ’טָאג’”! (אַזוֹי הָאט זִיךְ בַּארִימְט דֶער ’אוּנְטֶערְשְׁטֶער־חָכָם’ [לֶעצְטֶער־חָכָם] הַנַּ”ל [וָואס אוֹיבְּנְדֶערְמַאנְט])!

הָאבּ אִיךְ מִיךְ אָנְגֶערוּפְן צוּ אִים (דְהַיְינוּ דֶער ’כְּבַד־פֶּה’, וָואס עֶר דֶערְצֵיילְט דָאס אַלְץ): ”וְוי וֶועלְכֶער ’טָאג’”? (כְּלוֹמַר: וְוי וֶועלְכֶער טָאג בִּיזְטוּ קְלוּג)?!

הָאט עֶר זִיךְ אָנְגֶערוּפְן [דֶער אוֹיבְּנְדֶערְמַאנְטֶער חָכָם]: ”אָט דֶער אִיז קְלוּגֶער פוּן מִיר! וַוייל עֶר פְרֶעגְט ’וְוי וֶועלְכֶער טָאג’! – לוּשְׁמִיר [אָבֶּער] ’וְוי וֶועלְכֶער טָאג’ אִיר ווִילְט, אַזוֹי בִּין אִיךְ קְלוּג”!

לוּשְׁמִיר [נָאר] פַארְוָואס זֶע ווִידֶער אִיז ’דֶער’ [כְּבַד־פֶּה] קְלוּגֶער? – וַוייל עֶר הָאט גֶעפְרֶעגְט ’וְוי וֶועלְכֶער טָאג’? – דֶער חָכָם אִיז זִיךְ [דָאךְ] אוֹיךְ קְלוּג ’וְוי וֶועלְכְן טָאג’ עֶר ווִיל? – נָאר סְ’פַארְהַאנְדְן אַ גַאנְצֶע מַעֲשֶׂה!

[אוֹת ג] ”וָוארְן דֶער ’אֶמֶתְ’ר אִישׁ־חֶסֶד’, אִיז זֵייעֶר אַ ’גְרוֹיסֶער־מַאן’! – אוּן אִיךְ (דְהַיְינוּ: דֶער ’כְּבַד־פֶּה’, וָואס עֶר דֶערְצֵיילְט דָאס אַלְץ), גֵיי אוּם [אַרוּם], אוּן נֶעם צוּם אוֹיף [צוּנוֹיף] אַלֶע ’אֶמֶתְ’ע חַסָדִים’, אוּן בְּרֶענְג זֵיי צוּ דֶעם ’אֶמֶתְ’ן אִישׁ־חֶסֶד’!

אוּן דֶער עִיקָר ’זְמַן’ (דְהַיְינוּ אַז סְ’זָאל זַיין אַ ’צַייט’! וָוארְן דִי ’צַייט’ אַלֵיין, דְהַיְינוּ אַז סְ’זָאל זַיין ’יָאהְר’ אוּן ’טֶעג’ אוֹיף דֶער וֶועלְט, דָאס אַלֵיין הָאט זִיךְ אוֹיךְ הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ בַּאשַׁאפְן)! – וֶוערְט נָאר דוּרְךְ ’אֶמֶתְ’ע חַסָדִים’!

אוּן אִיךְ גֵיי אוּם [אַרוּם], אוּן נֶעם צוּם אוֹיף [צוּנוֹיף] אַלֶע ’אֶמֶתְ’ע חַסָדִים’, אוּן בְּרֶענְג זֵיי צוּ דֶעם ’אֶמֶתְ’ן אִישׁ־חֶסֶד’, וָואס דֶערְפוּן וֶוערְט דֶער ’זְמַן’!

אוּן סְ’אִיז פַארְהַאנְדְן אַ ’בַּארְג’! – אוּן אוֹיף דֶעם ’בַּארְג’ שְׁטֵייט אַ ’שְׁטֵיין’! – אוּן פוּן דֶעם ’שְׁטֵיין’ גֵייט אַ ’קְוַואל’!

אוּן אִיטְלֶעכֶע זַאךְ הָאט אַ ’הַארְץ’! – אוּן דִי ’וֶועלְט’ אִינְגַאנְצְן [בִּכְלָלִיּוּת], הָאט אוֹיךְ אַ ’הַארְץ’! – אוּן דָאס ’הַארְץ’ פוּן דֶער ’וֶועלְט’, אִיז אַ גַאנְצֶע ’קוֹמָה’, מִיט אַ ’פָּנִים’, אוּן מִיט ’הֶענְט’, אוּן ’פִיס’ וְכוּ’! – לוּשְׁמִיר [אָבֶּער] דֶער ’נָאגְל’ פוּן דֶעם ’פוּס’, פוּן דֶעם ’הַארְץ’ פוּן דֶער וֶועלְט, אִיז הַארְצִיגֶער, אֵיידֶער [מֶער וְוי] אַ אַנְדֶערֶענְס ’הַארְץ’!

אוּן דֶער ’בַּארְג’ מִיט דֶעם ’קְוַואל’, שְׁטֵייט אִין אֵיין עֶק פוּן דֶער וֶועלְט! – אוּן דָאס ’הַארְץ’ פוּן דֶער וֶועלְט, שְׁטֵייט אִין דֶעם אַנְדֶערְן עֶק פוּן דֶער וֶועלְט! – אוּן דָאס ’הַארְץ’ שְׁטֵייט אַקֶעגְן דֶעם ’קְוַואל’, אוּן גְלוּסְט אוּן בֶּענְקְט תָּמִיד [שְׁטֶענְדִיג] זֵייעֶר, אַז סְ’זָאל קוּמֶען צוּ דֶעם ’קְוַואל’!

אוּן דָאס בֶּענְקְן אוּן דָאס גְלוּסְטְן, פוּן דֶעם ’הַארְץ’ צוּ דֶעם ’קְוַואל’, אִיז גָאר ווִילְד! – אוּן סְ’שְׁרַייט תָּמִיד [שְׁטֶענְדִיג] דָאס ’הַארְץ’: ”אַז סְ’זָאל קוּמֶען צוּ דֶעם ’קְוַואל’”! – אוּן דֶער ’קְוַואל’, גְלוּסְט צוּ דֶעם ’הַארְץ’ אוֹיךְ!

אוּן דָאס ’הַארְץ’, הָאט צְוֵויי חֲלִישׁוּת (דְהַיְינוּ: צְוֵויי שְׁלַאפְקֵייט [שְׁוַואכְקֵייט])!

אֵיינְס: וָוארְן דִי ’זוּן’ יָאגְט עֶס זֵייעֶר, אוּן בְּרֶענְט עֶס (וַוייל סְ’בֶּענְקְט אַלְץ, אוּן ווִיל קוּמֶען צוּם ’קְוַואל’)!

אוּן דָאס אַנְדֶערֶע שְׁלַאפְקַייט [שְׁוַואכְקַייט] הָאט דָאס ’הַארְץ’: מַחֲמַת [צוּלִיבּ] דֶעם בֶּענְקְן אוּן דָאס גְלוּסְטְן, וָואס דָאס ’הַארְץ’ בֶּענְקְט אוּן גְלוּסְט תָּמִיד [שְׁטֶענְדִיג], אוּן סְ’גֵייט גָאר אוֹיס צוּ דֶעם ’קְוַואל’, אוּן סְ’שְׁרַייט אַלְץ סְ’זָאל קוּמֶען צוּ דֶעם ’קְוַואל’ כַּנַּ”ל [וְוי אוֹיבְּנְדֶערְמַאנְט]! – וָוארְן דָאס ’הַארְץ’, שְׁטֵייט תָּמִיד [שְׁטֶענְדִיג] אַקֶעגְן דֶעם ’קְוַואל’, אוּן שְׁרַייט: ”נַא גֶעוַואלְד”! אוּן סְ’בֶּענְקְט אַלְץ זֵייעֶר צוּ דֶעם ’קְוַואל’ כַּנַּ”ל [וְוי אוֹיבְּנְדֶערְמַאנְט]!

לוּשְׁמִיר [נָאר] אַז דָאס ’הַארְץ’ בַּאדַארְף זִיךְ אַבִּיסְל אָפְרוּעֶן, אַז סְ’זָאל זִיךְ אָפְּסַאפְּן [אָפְּכַאפְּן] אַבִּיסְל – אַזוֹי קוּמְט אַ גְרוֹיסֶער פוֹיגְל, אוּן פַארְשְׁפְּרֵייט דִי פְלִיגְל אוֹיף אִים, אוּן פַארְשְׁטֶעלְט אִים פוּן דֶער זוּן! – דֶעמָאלְט רוּהְט זִיךְ דָאס ’הַארְץ’ אָפּ אַבִּיסְל!

אוּן אֲפִילוּ דֶעמָאלְט אַז סְ’רוּהְט זִיךְ אָפּ – קוּקְט עֶס אוֹיךְ אַקֶעגְן דֶעם ’קְוַואל’, אוּן בֶּענְקְט אַלְץ צוּם ’קְוַואל’!

לוּשְׁמִיר [נָאר] אַז סְ’בֶּענְקְט יָא אַזוֹי צוּם ’קְוַואל’, פַארְוָואס גֵייט עֶר נִישְׁט צוּם ’קְוַואל’?!

נָאר ווִיבַּאלְד דָאס ’הַארְץ’ ווִיל צוּגֵיין נָאנְט צוּם ’בַּארְג’, וָואס אוֹיבְן אִיז דֶער ’קְוַואל’ – אַזוֹי זֶעהְט עֶר שׁוֹין נִישְׁט אַרוֹיס דֶעם ’שְׁפִּיץ’, קֶען עֶר נִישְׁט זֶעהְן דֶעם ’קְוַואל’! – אוּן ווִיבַּאלְד עֶר קוּקְט נִישְׁט אוֹיף דֶעם ’קְוַואל’, גֵייט עֶר אוֹיס! וָוארְן גָאר זַיין חִיּוּת פוּן דֶעם ’הַארְץ’, אִיז נָאר פוּן דֶעם ’קְוַואל’!

**אוּן אַז עֶר שְׁטֵייט אַקֶעגְן 'בַּארְג', זֶעהְט עֶר** [יָא] **אַרוֹיס דֶעם 'שְׁפִּיץ בַּארְג' וָואס דָארְט אִיז דֶער 'קְוַואל'! – אָבֶּער תֵּיכֶּף וְוִיבַּאלְד עֶר וְויל צוּגֵיין צוּם 'בַּארְג', זֶעהְט עֶר שׁוֹין נִישְׁט אַרוֹיס דֶעם 'שְׁפִּיץ'!** (וָוארְן אַזוֹי אִיז זִיךְ דֶער שְׁטֵייגֶער בַּיי אַ הוֹיכְן 'בַּארְג' – פוּן וַוייטְן [פוּנְדֶערְוַוייטְנְס] אַז מְ'שְׁטֵייט, זֶעהְט מֶען אַרוֹיס דֶעם 'שְׁפִּיץ' – אוּן אַז מְ'גֵייט צוּ נָאנְט, זֶעהְט מֶען שׁוֹין נִישְׁט אַרוֹיס דֶעם 'שְׁפִּיץ')! – **קֶען עֶר שׁוֹין** [דֶעמָאלְט] **נִישְׁט קוּקְן אוֹיף דֶעם קְוַואל! קֶען עֶר חַס־וְשָׁלוֹם אוֹיסְגֵיין!**

**אוּן אַז דָאס 'הַארְץ' זָאל חַס־וְשָׁלוֹם אוֹיסְגֵיין, וָואלְט גָאר דִי וֶועלְט חָרוּב גֶעוָוארְן! – וָוארְן דָאס 'הַארְץ' אִיז זִיךְ דָאס חִיוּת פוּן אִיטְלֶעכֶער זַאךְ – אוּן וְוִי קֶען דִי וֶועלְט אַ קִיוּם הָאבְּן אָן דֶעם 'הַארְץ'?!**

[אִיז] **אִיבֶּערְדֶעם** [צוּלִיב דֶעם]**, קֶען דָאס 'הַארְץ' נִישְׁט צוּגֵיין צוּ דֶעם 'קְוַואל'! – נָאר סְ'שְׁטֵייט תָּמִיד** [שְׁטֶענְדִיג] **אַקֶעגְן דֶעם 'קְוַואל'! אוּן סְ'בֶּענְקְט אוּן סְ'שְׁרַייט תָּמִיד** [שְׁטֶענְדִיג]**, אַז סְ'זָאל קוּמֶען צוּ דֶעם 'קְוַואל', כַּנַ"ל** [וִוי אוֹיבְּנְדֶערְמַאנְט]**!**

**אוּן דֶער 'קְוַואל', הָאט גָאר קַיין 'זְמַן' נִישְׁט! – וָוארְן דֶער 'קְוַואל' אִיז גָארְנִישְׁט אִין 'זְמַן'!** (כְּלוֹמַר: דֶער 'קְוַואל' הָאט קַיין שׁוּם 'צַייט' נִישְׁט! – דְהַיְינוּ: עֶר הָאט נִישְׁט קַיין שׁוּם 'טָאג' אוּן קַיין שׁוּם 'צַייט' אִין דֶער וֶועלְט! – וָוארְן עֶר אִיז גָאר הֶעכֶער, פוּן דֶער 'צַייט' פוּן דֶער וֶועלְט)!

**לוּשְׁמִיר** [אָבֶּער] **וְוִיאַזוֹי קֶען דֶער 'קְוַואל' זַיין אִין דֶער וֶועלְט?!** – (וָוארְן אִין דֶער וֶועלְט, קֶען זִיךְ [דָאךְ] קַיין זַאךְ נִישְׁט זַיין אָן אַ 'צַייט')?!

**לוּשְׁמִיר** [נָאר]**, גָאר דִי 'צַייט' פוּן דֶעם 'קְוַואל', אִיז נָאר וָואס דָאס 'הַארְץ' שֶׁענְקְט דֶעם 'קְוַואל' אַ טָאג בְּמַתָּנָה! – אוּן אַז דֶער 'טָאג' וְויל זִיךְ שׁוֹין אוֹיסְלָאזְן, אוּן וְוִי דֶער 'טָאג' וֶועט אַוֶועקְגֵיין, וֶועט זִיךְ שׁוֹין דֶער 'קְוַואל' קַיין 'זְמַן' נִישְׁט הָאבְּן – וֶועט דֶער 'קְוַואל' אַוֶועקְגֵיין פוּן דֶער וֶועלְט – וְוִי דֶער 'קְוַואל' וֶועט נִישְׁט זַיין, וֶועט זִיךְ דָאס 'הַארְץ' אוֹיךְ אוֹיסְגֵיין חַס־וְשָׁלוֹם, וֶועט חַס־וְשָׁלוֹם גָאר דִי וֶועלְט בָּטֵל וֶוערְן, כַּנַ"ל** [וִוי אוֹיבְּנְדֶערְמַאנְט]**!**

**אַזוֹי־וְוִי סְ'קוּמְט נָאנְט צוּם סוֹף טָאג, אַזוֹי הֵייבְּן זֵיי זִיךְ אָן צוּ גֶעזֶעגֶענֶען, אֵיינֶער מִיט דֶעם אַנְדֶערְן, דָאס 'הַארְץ' מִיט דֶעם 'קְוַואל'! – אוּן זֵיי הֵייבְּן אָן צוּ זָאגְן 'חִידוֹת', אוּן 'שִׁירִים', אוּן 'לִידֶער', אֵיינֶער צוּם אַנְדֶערְן, זֵייעֶר וואוֹילֶע** [וואוּנְדֶערְלִיכֶע] **'חִידוֹת' אוּן 'לִידֶער', מִיט גְרוֹיס לִיבְּשַׁאפְט, אוּן מִיט גְרוֹיס בֶּענְקֶעכְץ זֵייעֶר, אֵיינֶער צוּם אַנְדֶערְן – דָאס 'הַארְץ' צוּם 'קְוַואל'! אוּן דֶער 'קְוַואל' צוּ דֶעם 'הַארְץ'!**

**[אוֹת ד] אוּן דֶער 'אֶמֶתְ'ר אִישׁ־חֶסֶד', הָאט דֶערוֹיף הַשְׁגָחָה, אוּן עֶר הִיט דָאס אָפּ! – אוּן וְוִי סְ'קוּמְט דֶער 'טָאג' גָאר צוּם סוֹף, נָאר עֶר זָאל זִיךְ אוֹיסְלָאזְן** (וָואס אָט בַּאלְד וְוִי דֶער 'טָאג' וֶועט זִיךְ אוֹיסְלָאזְן, אוּן דֶער 'קְוַואל' וֶועט שׁוֹין קַיין 'טָאג' נִישְׁט הָאבְּן כַּנַ"ל [וִוי אוֹיבְּנְדֶערְמַאנְט], וֶועט עֶר אַוֶועקְגֵיין! – אוּן אַזוֹי וֶועט חַס־וְשָׁלוֹם דָאס 'הַארְץ' אוֹיךְ אוֹיסְגֵיין! – וֶועט חַס־וְשָׁלוֹם דִי גַאנְצֶע וֶועלְט חָרוּב וֶוערְן)! **אַזוֹי קוּמְט אָן דֶער 'אֶמֶתְ'ר אִישׁ־חֶסֶד', אוּן שֶׁענְקְט אַ 'טָאג'** [פַאר] **דֶעם 'הַארְצְן'! – אוּן דָאס 'הַארְץ' שֶׁענְקְט דֶעם 'טָאג'** [פַאר] **דֶעם 'קְוַואל'! – אַזוֹי הָאט שׁוֹין ווִידֶער דֶער 'קְוַואל' אַ 'זְמַן'!** (דְהַיְינוּ: דֶעם 'טָאג'! – [דֶערִיבֶּער] קֶען שׁוֹין דֶער 'קְוַואל' ווִידֶער אַ קִיוּם הָאבְּן! – [דֶערִיבֶּער] קֶען שׁוֹין דָאס 'הַארְץ' אוֹיךְ אַ קִיוּם הָאבְּן וְכוּ')!

**אוּן אַז דֶער 'טָאג' קוּמְט אָן, פוּן וַואנֶען עֶר קוּמְט – אַזוֹי גֵייט דֶער 'טָאג' אוֹיךְ, מִיט 'חִידוֹת', אוּן מִיט וואוֹילֶע** [וואוּנְדֶערְלִיכֶע] **'שִׁירִים', וָואס אִין זֵיי אִיז דָא אַלֶע 'חָכְמוֹת'!**

**אוּן סְ'אִיז דָא חִילוּקִים צְוִוישְׁן דִי טֶעג! – וָוארְן סְ'אִיז פַארְהַאנְדְן 'זוּנְטָאג' אוּן 'מָאנְטָאג' וְכוּ', אוּן אַזוֹי אִיז פַארְהַאנְדְן 'רֹאשׁ־חוֹדֶשׁ' אוּן 'יָמִים־טוֹבִים'!** (כְּלוֹמַר: וֶועדְלִיג [לוֹיט] דֶעם 'טָאג', וָואסְפַארַא 'טָאג' סְ'קוּמְט – מִיט אַזוֹינֶע 'שִׁירִים' קוּמְט עֶר אָן!).

**אוּן גָאר דֶער 'זְמַן', וָואס דֶער 'אֶמֶתְ'ר אִישׁ־חֶסֶד' הָאט, אִיז זִיךְ אַלְץ דוּרְךְ מִיר!** (דְהַיְינוּ: דוּרְךְ דֶעם 'כְּבַד־פֶּה', וָואס עֶר דֶערְצֵיילְט דָאס אַלְץ)! – **וָוארְן אִיךְ גֵיי זִיךְ, אוּן נֶעם צוּם אוֹיף** [צוּנוֹיף] **אַלֶע 'אֶמֶתְ'ע חֲסָדִים', וָואס פוּן זֵיי וֶוערְט גָאר דֶער 'זְמַן' כַּנַ"ל** [וִוי אוֹיבְּנְדֶערְמַאנְט]**!**

(אוּן אִיבֶּערְדֶעם [צוּלִיב דֶעם] אִיז דֶער 'כְּבַד־פֶּה' קְלוּגֶער, אֲפִילוּ פוּן דֶעם 'חָכָם' וָואס עֶר הָאט זִיךְ בַּארִימְט: "עֶר אִיז קְלוּג וְוִי וֶועלְכֶער 'טָאג' מְ'וִויל"! – וָוארְן גָאר דִי 'צַייט' מִיט דִי 'טֶעג', וֶוערְן זִיךְ גָאר דוּרְךְ אִים! – וָואס דִי 'טֶעג' קוּמֶען אָן מִיט 'שִׁירִים' אוּן 'חִידוֹת', וָואס אִין זֵיי אִיז אַלֶע 'חָכְמוֹת' וְכוּ' כַּנַ"ל [וִוי אוֹיבְּנְדֶערְמַאנְט])!

[דָאס הֵייסְט: אַז נִישְׁט נָאר דֶער 'כְּבַד־פֶּה' אִיז אוֹיךְ קְלוּג וְוִי וֶועלְכְן 'טָאג' עֶר וְויל – נָאר גָאר דִי 'צַייט' מִיט דִי 'טֶעג', וֶוערְן זִיךְ גָאר דוּרְךְ אִים]!

**[אוֹת ה] נִמְצָא** [קוּמְט אוֹיס]**: "הָאבּ אִיךְ זִיךְ אַ 'הַסְכָּמָה', פוּן דֶעם 'אֶמֶתְ'ן אִישׁ־חֶסֶד', אַז אִיךְ קֶען רֶעדְן 'חִידוֹת' אוּן 'שִׁירִים', וָואס אִין זֵיי אִיז אַלֶע חָכְמוֹת!** (וָוארְן גָאר דִי 'טֶעג', מִיט דִי 'חִידוֹת', מִיט דִי 'שִׁירִים', וֶוערְן זִיךְ גָאר דוּרְךְ אִים, כַּנַ"ל [וִוי אוֹיבְּנְדֶערְמַאנְט])! – **הַיינְט שֶׁענְק אִיךְ אַייךְ בְּמַתָּנָה גְמוּרָה 'דְרָשָׁה־גֶעשַׁאנְק', אַז אִיר זָאלְט זַיין אַזוֹי־וְוִי אִיךְ"!**

**אִיז דָארְט גֶעוָוארְן זֵייעֶר אַ גְרוֹיסֶע שִׂמְחָה! אוּן אַ גְרוֹיסֶע חֶדְוָה! – אוּן זֵיי הָאבְּן אַ הִילוּא גֶעטָאן** [אוֹיסְגֶעפְלַאצְט אִין אַ שִׂמְחָה]**!**

# דעם רבינ'ס מעשיות

נאמען ______________________

טעלפון ______________________

שטאט ______________________

## בחינה אויף ספורי מעשיות

### די דרייצנטע מעשה (4) - פון די זיבן בעטלירס

**א. וואס איז דער בעטלער דער כבד פה?**

- ❑ א מליץ און א ריידער וואס איז א ווילד חידוש
- ❑ זייער א גרויסער חכם
- ❑ אינער וואס קען נישט רעדן

**ב. פון וועמען האט ער א הסכמה?**

- ❑ פונעם גרויסן אדלער
- ❑ פון די מדינה של עשירות
- ❑ פון דער אמת'ר איש חסד

**ג. מיט וואס האט זיך בארימט דער פערטער חכם?**

- ❑ אז ער האט אויסגעטראפן וויאזוי מ'מאכט זילבער
- ❑ אז ער האט אויסגעטראפן וויאזוי מ'מאכט גאלד
- ❑ אז ער האט אויסגעטראפן וויאזוי מ'מאכט כלי מלחמה

**ד. מיט וואס בארימט זיך דער חכם וואס איז קלוגער פון זיי?**

- ❑ אז ערא'יז קלוג ווי דער נאכט
- ❑ אז ערא'יז קלוג ווי דער טאג
- ❑ אז ערא'יז קלוג ווי איין שעה

**ה. און וויפיל צייט קען מען צוזאם נעמען זייערע חכמות?**

- ❑ אין איין שעה
- ❑ אין איין טאג
- ❑ אין איין וואך

**ו. צו ווער ברענגט דער כבד פה די אמת'ע חסדים?**

- ❑ צו דער וואס איז קלוג ווי דער טאג
- ❑ צו דעם אמת'ן איש חסד
- ❑ צו דעם גרויסן אדלער

**ז. פון וואו גייט ארויס די קוואל?**

- ❑ פון א שטיין וואס שטייט אויפ'ן בארג
- ❑ פון א שטיין וואס שטייט נעבן בארג
- ❑ פון א טיפע פלאץ

**ח. וואו שטייט די הארץ און ווי שטייט די קוואל?**

- ❑ די קוואל ביי די עק פון דער וועלט און דער הארץ אינמיטן פון דער וועלט
- ❑ די הארץ ביי די עק פון דער וועלט און די קוואל אינמיטן פון דער וועלט
- ❑ די קוואל ביי איין עק פון דער וועלט און דער הארץ ביי די אנדערע עק פון דער וועלט

**ט. וועלכע חלישות האט די הארץ?**

- ❑ ווייל די זון יאגט איר זייער
- ❑ וויל ס'בענקט און גלוסט און גייט אויס צום קוואל
- ❑ביידע תשובות זענען ריכטיג

**י. ווער העלפט פאר די הארץ זיך צו אפרוען?**

- ❑ א גרויסע פייגל וואס שפרייט אויס די פליגלען
- ❑ א גרויסע אדלער וואס שפרייט אויס די פליגלען
- ❑ א גרויסע וואלקן וואס מאכט א גרויסע שאטן

**יא. פארוואס גייט נישט די הארץ צום קוואל?**

- ❑ ווייל ס'איז זייער וויט
- ❑ וויל גייענדיג וועט ער אים נישט זעהן וועט ער אויסגיין
- ❑ ביידע תשובות זענען ריכטיג

**יב. ווער גיבט זמן פאר די קוואל?**

- ❑ די הארץ גיבט אים א טאג במתנה
- ❑ דער חכם גיבט אים א טאג במתנה
- ❑ די שטיין גיבט אים א טאג במתנה

**יג. וואס פאסירט צווישן די הארץ און דעם קוואל פאר די טאג גייט אוועק?**

- ❑ זיי זאגן חידות שירים און לידער איינער צום אנדערן
- ❑ זיי טוען זיך אפרוען
- ❑ זיי וויינען און שרייען

**יד. ווער גיבט פאר די הארץ א טאג במתנה?**

- ❑ דער בעטלער דער כבד פה
- ❑ דער אמת'ר איש חסד
- ❑ דער וואס איז קלוג ווי דער טאג

**טו. ווער גיבט די זמן פאר דער אמת'ר איש חסד?**

- ❑ דער וואס איז קלוג ווי דער טאג
- ❑ די קוואל
- ❑ דער בעטלער דער כבד פה

***טז. וואס לערנסטו זיך פון די מעשה פון דעם טאג?***

- ❑ *וואס א אמת'ע חסד פון א איד קען אופטאהן*
- ❑ *צי וואס מ'קען זוכה זיין אז מ'היט די מויל*
- ❑ ______________________.

**איז געווארן דארט א גרויסע שמחה און א גרויסע חדוה און זיי האבן א הילוא געטון**

**מיט פיל הצלחה**

די סיפורי מעשיות וואס דער הייליגער רבי האט דערציילט זענען קודש קדשים, זיין כוונה איז געווען אונז צו אויפוועקן פון טיפן שלאף,
אזוי ווי דער רבי האט געזאגט אז "די סיפורי מעשיות זענען מסוגל צו אויפוועקן פון שלאף.

דער הייליגער רבי האט געזאגט אז אין יעדע ווארט פון די הייליגע מעשיות זענען באהאלטן סודות התורה,
און אפילו א פשוטער מענטש וואס וועט עס לערנען, קען ארויס נעמען פון דעם מוסר און התעוררות צו השם יתברך.